Treća je želja odvisna od svakog pojedinog Ordinarija, a u vezi je s **večernim Misama** preko sedmice, koje su potreba i blagodat našeg vremena. Samom je svećeniku redovito prikladnije misiti ujutro, ali iskustvo pokazuje da je vjernicima (zbog škole, tvornica, ureda i cijelog načina modernog života) mnogo lakše doći k Misi predvečer negoli ujutro. Ako to ne vrijedi za manja i raštrkana sela, sigurno je zgodnije za veće župe. Kad misnik ima ujutro kod Mise 2-3 osobe, a navečer bi ih imao možda i 20, neka je slobodno izraziti i molbu, da se u tom slučaju bez poteškoća dobije dozvola za večernju Misu u sve dane kroz godinu. Župnici koji se okoriste tom dozvolom, neće više misiti u crkvi koja zjapi prazninom.

o. M. Kirigin

DIJALOG S LAICIMA

Mi živimo u vrijeme dijaloga. Mi živimo u vrijeme, kad Crkva želi voditi dijalog s rastavljenim kršćanima, u vrijeme, kad Crkva želi povesti dijalog s vjernicima nekršćanskih vjera, pa i s pristalicama samih poganskih religija. Da li je moguće, da onda Crkva ne bi željela dijalog sa samim svojim vjernicima? Da li je moguće, da se Crkva začahuri u svoje klerikalne okvire i ostane daleko od kršćanskog puka? Ako je ikoji dijalog na mjestu u današnjoj Crkvi, a ono je sigurno dijalog između klera i laika.

Bila su vremena, kad je u Crkvi imao samo riječ kler. On je bio Ecclesia loquens, a kršćanski je puk bio samo Ecclesia audiens. No, danas će i ta Ecclesia audiens otvoriti usta u sredini Crkve. I laici žele doći do riječi. Sama im Crkva daje tu riječ. Na samom općem saboru, makar skromno, i katolički je laikat dobio riječ.

Dakako, time se ne kani odstraniti niti uništiti odnos učešće Crkve prema »poučavanoj Crkvi«. Po Kristovoj uredbi učiteljstvo Crkve pripada jedino sv. Ocu Papi i kolegiju biskupa. Demokratizam u apsolutnom smislu nije moguć u katoličkoj Cukvi. Ali radi se o nečemu drugome. I »poučavana Crkva« želi, da se s njom postupa ne kao s malenim djetetom u povojima, koje još nije naučilo govoriti. Ona smatra, da ima pravo barem reći riječ, koju je naučila i riječju pokazati, što je naučila.

A u Crkvi ne postoji samo odnos naučavanja i primanja nauke. Život je Crkve daleko bujniji i obilniji. To je život velike Božje obitelji na zemlji. Jadna je kuća, u kojoj djeca nemaju pravo otvoriti usta ni da traže kruha! Jadna je obitelj, gdje djeca ne smiju postaviti pitanja! Jadna je obitelj, u kojoj djeca ne smiju doći do riječi! Obiteljski je život život dijaloga.

Koliko je kršćanski puk željan otvoriti svoja usta, najbolje pokazuje zanimanje za dopise u različitim vjerskim časopisima. Kod primanja, recimo, »Blagovesti« primijetio sam mnogo puta, kako su čitaoci kao prvo otvorili omotne stranice. Taj ih je dijalog najviše zainteresirao.

Zar mislimo, da ne bi i naši vjernici po župama ili redovničkim crkvama imali nikakva pitanja za svećenike, kad bi im oni samo otvorili, ali stvarno otvorili vrata do svoje osobe? A zar mislimo, da kršćanski puk ništa iza leđa ne prigovara svojim duhovnim pastirima, da ih nigdje ne ogovara? Svi znadu sve protiv po-

jedinog svećenika, a on misli, da je za njih svetac na oltaru. Ne bi li bilo bolje, da on čuje sam o sebi, što misle o njemu vjernici i što misle o njegovu radu? Ili zar mislimo, da se ne bi kršćanski puk više zanimao za svoju Crkvu i za sva pitanja, kad bi on sam smio izraziti svoje želje i dati svoje prijedloge o čemu?

Predlagano je i s najviše strane, da se u crkvama organiziraju sastanci s diskusijama. To bi bila odlična stvar. Samo da li bi svi svećenici bili kadri odmah dobro odgovoriti na svako vjerničko pitanje? Da li bi se odmah snašli, da ne bi trpio njihov ugled, a možda i ugled vjere, ako svećenik ne bi bio dorastao kojem pitanju vjernika? To je pitanje.

Ne bi li zato bilo za početak mnogo pogodnije, da svaka crkva ima kod glavnih vrata svoj poštanski pretinac ili kovčežić? U taj bi pretinac mogli vjernici stavljati svoja pitanja, svoje pismene prigovore, svoje želje, svoje prijedloge — bilo s potpisom bilo anonimno, da bude iskrenije i otvorenije. Tu bi dakle, mogli vjernici svoje srce potpuno otvoriti i izliti, da svećenik ima priliku do dna u njega zagledati. Tada bi svećenik mogao sabranije i pomnije uzeti u obzir svaku stvar. To bi bilo također veliko oplođenje za njegove propovijedi. Ne bi pucao u zrak.

To je moja davna ideja, koju predlažem, ali svuda bez uspjeha. Kad sam u jednom mjestu to predložio, da se postavi takav kovčežić cijeli je misnički kolektiv na mene nasrnuo kao roj osa: Pa oni bi nam se popeli na glavu!

Drugim riječima, mi ne smijemo čuti, što narod misli, što narod želi, što narod prigovara. Mi moramo ostati začahureni u svojoj uzvišenoj veličanstvenosti, do koje ne smije doći dašak laikata, da ne bi okužio našu čast i dostojanstvo u Crkvi. To je apsolutni klerikalizam, koji nam otuđuje narod i nas od naroda.

Mislim, da je baš sada, kad katolički laikat dobiva svoj položaj u Crkvi, vrijeme, da mu taj položaj barem u najmanjoj mjeri i mi dopustimo u svojim crkvama. Klerikalizmu je u Crkvi odzvonilo. O tome moramo biti na čistu. Svećenik ne može u svojoj crkvi biti jedini, koji govori. Vrijeme je da se u svakoj crkvi provede dijalog svećenika s njegovim pukom. Puk mora otvoriti svoja usta u sredini Crkve Božje.

P. Platon Plasajec

KONTAKTI KOJI NAM SE SAMI NUDE
(Razgovarajmo! Ne »uredujmo«!)

Krucijalni problem današnje duhovne pastve — osobito po gradovima i po industrijskim naseljima sa jakom fluktuacijom pučanstva — sigurno je problem pastoralnog kontakta sa vjernicima. Valja ih tražiti i kad oni nas ne traže. A mnogo nas puta ne traže. Valja im se približiti i kad oni ne pokazuju za to nimalo oduševljenja ni želje. Onda smo im često najpotrebniji. Kad od nas bježe i kad gledaju da od nas budu što dalje, baš tada obično i jesu u najvećoj duhovnoj opasnosti. A mnogo je puta čitava mala umjetnost približiti im se. Približiti im se pametno i s uspjehom: tako da ih ne povrijedimo; tako da ih ne odbijemo svojom seljačkom nametljivošću i svojim netaktičkim postupkom. Valja